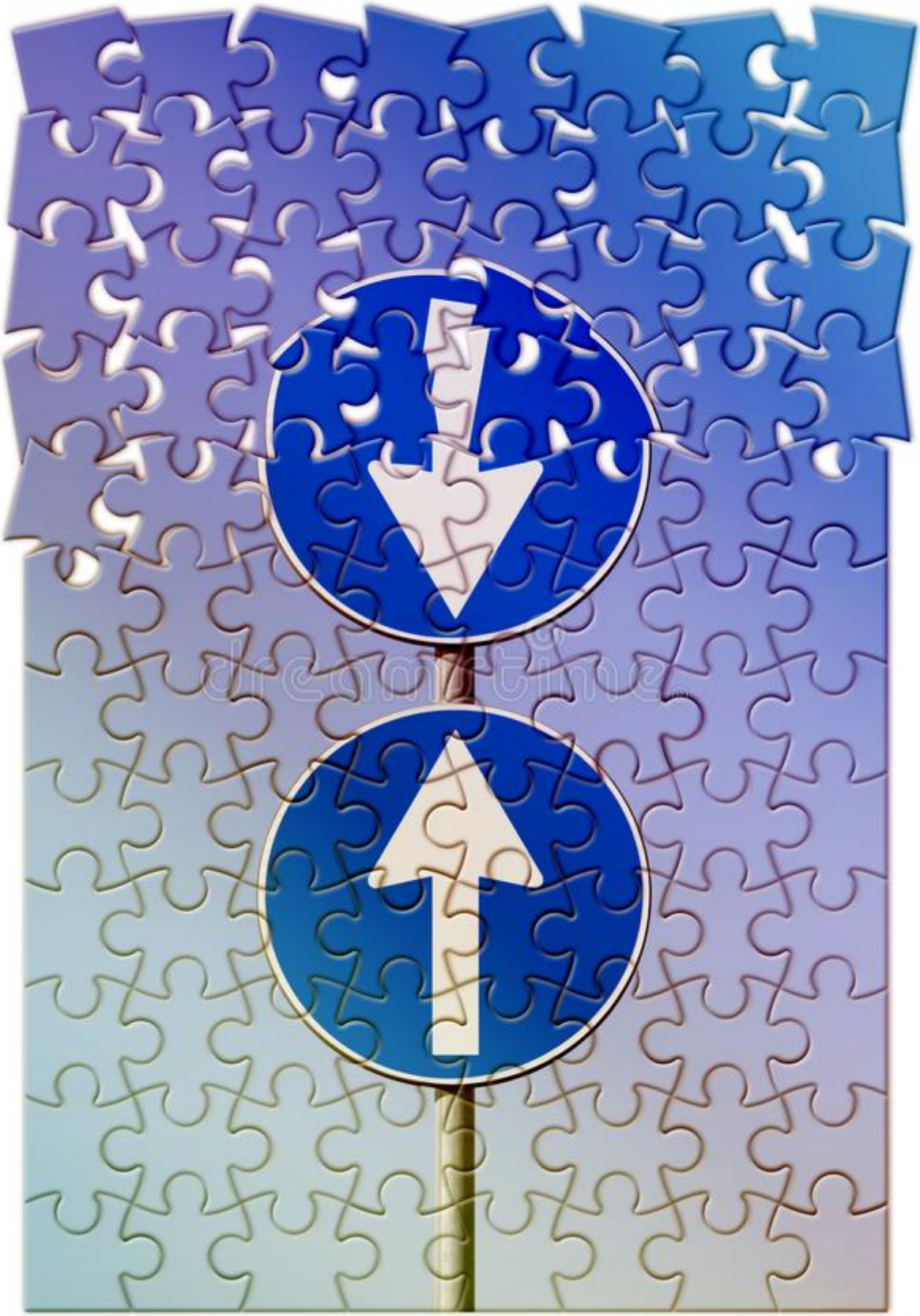
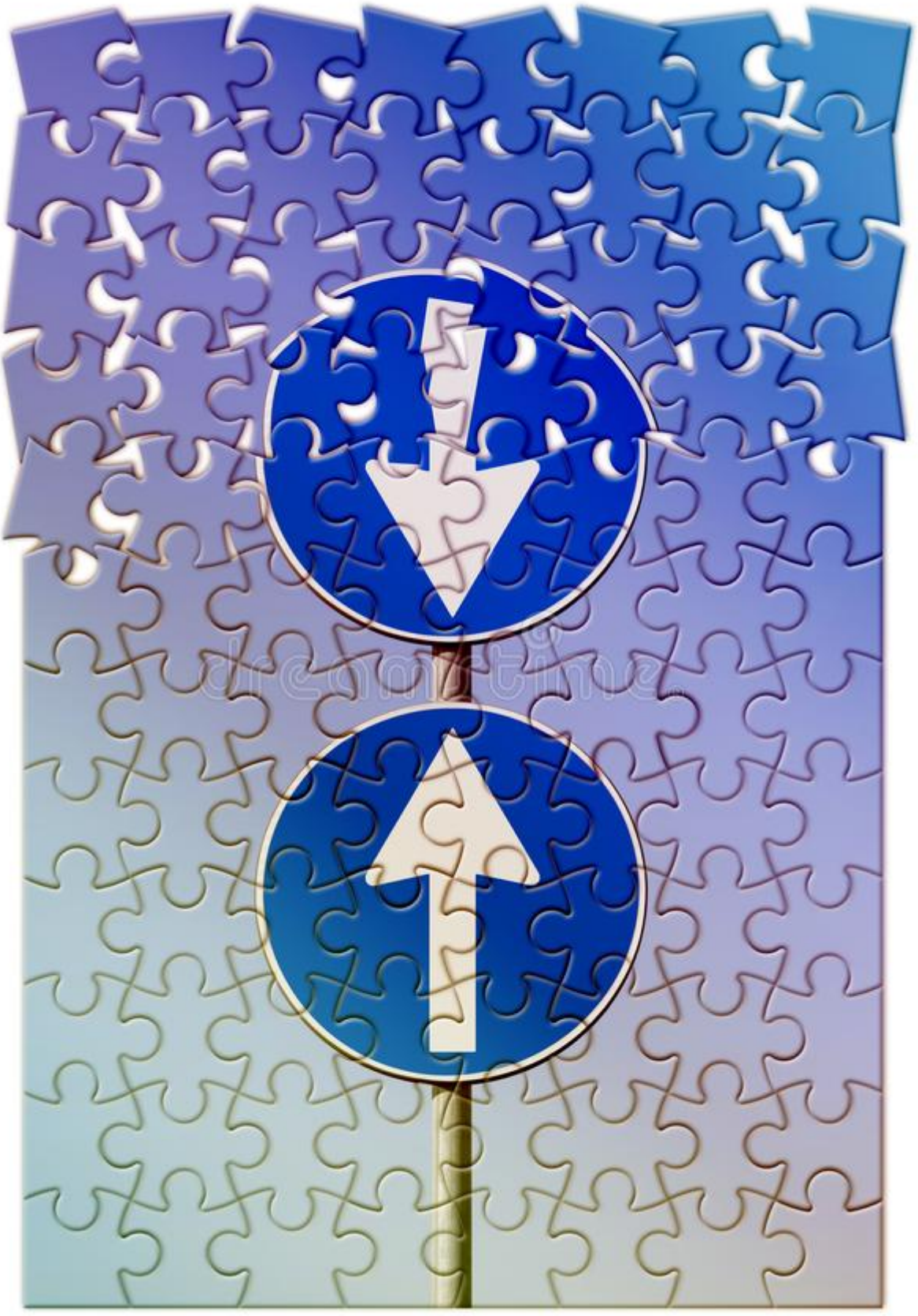
12 Δεκεμβρίου 2021

Ἀντίφαση ἀγάπης (Ἐφεσ. ε΄8-19) (Νικολόπουλος Ἱερώνυμος Μητροπολίτης Λαρίσης καὶ Τυρνάβου)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή

Ἕνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς παρακμῆς μιᾶς κοινωνίας ἱστορικά, εἶναι ὁ κατακερματισμός της καὶ ἡ διαίρεση. Ἡ διχόνοια κορυφώνεται σὲ μία ἐσωστρεφῆ πολεμική, ὄχι πάντα μὲ ἐκδηλώσεις βίας, ἀλλὰ πάντως μὲ κυρίαρχο τὸν καταγγελτικὸ λόγο. Δημαγωγοὶ ἐξανίστανται καὶ χειραγωγοῦν τὸ πλῆθος ἐκμεταλλευόμενοι συνήθως τὴν ἔλλειψη παιδείας, τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ ὑπονομεύουν θεσμοὺς χάριν τοῦ δικοῦ τους συμφέροντος. Ἱστορικά, πάντα ἡ κατάληξη εἶναι ἡ ἴδια ἡ κοινωνικὴ ἀποσύνθεση.

ansel

Δυστυχῶς, παρόμοια φαινόμενα παρατηροῦνται ἐνίοτε καὶ σὲ ἐκκλησιαστικὰ

περιβάλλοντα. Ἀκόμη καὶ στὶς ἡμέρες μας, πολλοὶ ἐπιμένουν νὰ ἀναλώνουν δυνάμεις μαχόμενοι ὄχι ἐναντίον τῆς τραγικότητος τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀλλὰ ἐναντίον ἄλλων ἀδελφῶν. Στὴ συγκυρία ποὺ ὁ κόσμος ἔχει τόση ἀνάγκη, ἐμφανίζονται στεῖρες ἐνδοεκκλησιαστικὲς ἀντιπαραθέσεις μὲ βαρύτατους χαρακτηρισμούς, ἐξαιτίας λόγων ἢ πράξεων ποὺ προφανῶς ἐξηγοῦνται διαφορετικά. Σὰν νὰ ξεχνᾶμε τὸν δηκτικὸ λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στοὺς Γαλάτες, «εἰ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε» (Γαλ. 5,15), ὅπως καὶ τὸ ἀντίστοιχο παράπονό του στοὺς Κορινθίους, «ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστέ, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;» (Α’ Κορ. 3,3).

Ὁ ἐλεγκτικὸς λόγος

Πολλοὶ αἰτιολογοῦν τὴν ἐλεγκτικὴ τακτικὴ ἐπικαλούμενοι στιγμὲς ποὺ ἀκόμη καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου ἔγινε ἐλεγκτικό, ἢ πάλι καταφεύγουν στὸ παράδειγμα τοῦ Προδρόμου ἢ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ὅμως, ἀντιπαρέρχονται τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἐπιθετικὸς λόγος ἦταν ἐξαίρεση καὶ γι’ αὐτὸ κάτι τὸ ἀξιοσημείωτο. Εἰδικῶς δὲ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ὁ ὄντως αὐστηρός, ἀλλὰ καὶ γεμάτος ἀγάπη, ἤλεγχε, ἀκόμη καὶ τὸν Ἡρώδη, ὄχι μὲ βαναυσότητα καὶ ἀπόρριψη, ἀλλὰ μὲ ἁγιοπνευματικὰ ἐμπνευσμένο τρόπο. Γι’ αὐτὸ καὶ στὸ κατὰ Μάρκον διαβάζουμε ὅτι ὁ Ἡρώδης σεβόταν τὸν Ἰωάννη περισσότερο, ἐπειδὴ ἤξερε ὅτι εἶναι ἄνθρωπος δίκαιος καὶ ἅγιος. Κι ὅταν κάποτε τὸν ἄκουσε στὴ φυλακή, ἔκανε πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ τὸν συμβούλευσε ὁ Ἰωάννης. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ τὸν συναντοῦσε τὸν ἄκουγε μὲ εὐχαρίστηση (Μάρκ. 6,20). Ὁ ἐλεγχόμενος Ἡρώδης ἄκουγε μὲ εὐχαρίστηση τὸν ἀρθρώνοντα καταγγελτικὸ λόγο ἐναντίον του Τίμιο Πρόδρομο! Χαρακτηριστικὸ λοιπόν, τοῦ πνευματικοῦ ἐλεγκτικοῦ λόγου δὲν εἶναι ἡ ἐξουθένωση καὶ συντριβὴ ἐκείνου πρὸς τὸν ὁποῖο ἀπευθύνεται, ἀλλὰ ἡ πρόκληση σεβασμοῦ, κατανόηση τοῦ δικαίου καὶ ὀρθοῦ καὶ βεβαίως, ἠδύτητα ἀπὸ τὴν ἀγαπητικὴ καὶ μὲ πόνο προσέγγιση τοῦ κηρύττοντος.

Παράδειγμα γι’ αὐτὸ εἶναι ἡ διάκριση μὲ τὴν ὁποία ἡ Ἀρχαία Ἐκκλησία ἀντιμετώπισε τὸν Παῦλο. Ὁ Παῦλος ὡς Σαῦλος ἦταν ἐκεῖνος ποὺ φύλασσε τὰ ροῦχα ὅσων λιθοβολοῦσαν τὸν ἅγιο Πρωτομάρτυρα καὶ Ἀρχιδιάκονο Στέφανο (Πράξ. 7,58). Πῶς τὸν κρίνει ἡ Ἐκκλησία; Δὲν λέει τίποτε ἐναντίον του, παρὰ μόνον προφυλάσσεται γιὰ νὰ μὴν ὑποστεῖ χειρότερα, ἐνῶ καὶ στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἡ καταγραφὴ περὶ Σαύλου ὡς διώκτη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πραγματικὴ στὴν ἀπειλητικότητά της, χωρὶς ὅμως συναισθηματικὴ φόρτιση καὶ ἀπαξία (8,3). Ἡ δὲ στάση τοῦ Ἀνανία στὴ μεταστροφὴ τοῦ Σαύλου καὶ τὴν ἀνάδειξή του ὡς Παύλου εἶναι μὲν διστακτική, ἐξαιτίας τῶν ὅσων ἔχει ἀκούσει περὶ τοῦ ἀνδρός, χωρὶς ὅμως, νὰ ἐμπεριέχεται κατάκριση, ἀπόρριψη ἢ καχυποψία (9,10-18). Στὴ

συνέχεια ὁ Παῦλος μεταβαίνει στὰ Ἱεροσόλυμα ὅπου ἀντιμετωπίζει τὸν ἔναντί του φόβο τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ὄχι τὴν κατηγορία, τὴ σκληροκαρδία ἢ τὴν ἐξουθένωση (9,26-28).

«Ὁ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ ἔλεγχος»

Ἡ παραπάνω στάση τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τοῦ Παύλου, στάση προφύλαξης τοῦ ποιμνίου χωρὶς μίσος γιὰ τὸν ἐπιβουλέα, τὸν προκαλεῖ νὰ γράψει τὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ὄχι μόνο γιὰ νὰ παροτρύνει καὶ νὰ διδάξει, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴν εὐγνώμονα ἐμπειρία του ἀπὸ τὰ ὅσα εἰσέπραξε ὡς ἐκκλησιαστικὴ συμπεριφορά.

Γιὰ νὰ ἀποτυπώσει μάλιστα τὸ βίωμά του χρησιμοποιεῖ τὴν ἀντίφαση. Ἀπὸ τὴ μιὰ προτρέπει τοὺς ἀδελφοὺς νὰ μὴ γίνονται συγκοινωνοὶ καὶ συνένοχοι στὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας, γιατί δὲν φέρνουν καρπὸ ὠφέλιμο, γι’ αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ τὰ ἐλέγχουν ἀναδεικνύοντας πόσο ὀλέθρια εἶναι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, στὸν ἀμέσως ἑπόμενο στίχο λέει ὅτι τὰ ἔργα αὐτά, ἰδίως ὅσα γίνονται κρυφά, εἶναι τόσο αἰσχρά, ὥστε καὶ μόνον τὸ νὰ μιλᾶ κανεὶς γι’ αὐτὰ φέρνει ντροπή. Κι ὅλα αὐτά, ἀφοῦ προηγουμένως ἔχει τονίσει ὅτι ὅποιος εἶναι «τέκνον φωτός», χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς καρποὺς τοῦ πνεύματος ποὺ εἶναι οἱ κάθε εἴδους ἐκδηλώσεις καλοσύνης καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀλήθειας.

Τί κατανοοῦμε μέσα ἀπὸ ὅλα αὐτά; Πρῶτον, ὅτι ὁ Παῦλος θέλει νὰ ἀναδείξει τὴν κομβικὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας μας ὅτι ἀποστρεφόμαστε τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ ἀγαπᾶμε τὸν ἁμαρτάνοντα. Σκοπὸς μας εἶναι ὄχι ἡ ἀπόρριψη, ἡ ἐξουθένωση καὶ ἡ συντριβὴ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλὰ ἡ μετάνοιά του καὶ ἡ σωτηρία του! Δεύτερον, ὅτι ὁ Παῦλος θέλει νὰ ἐπιστήσει τὴν προσοχὴ στὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, χωρὶς ὅμως, νὰ τὴ διαφημίσει. Πράγματι, πολλὲς φορὲς στὴν προσπάθειά μας νὰ στηλιτεύσουμε μορφὲς ἁμαρτίας, οὐσιαστικὰ τὶς διδάσκουμε καὶ καλλιεργοῦμε σχετικοὺς λογισμοὺς σὲ ὅσους μᾶς ἀκοῦν. Τρίτον ὅτι ὁ Παῦλος ἀκόμη καὶ ὅταν ἀναφέρεται στὴν ἀνάγκη ἐλέγχου, προτάσσει τὴν ντροπή, τὴν καλοσύνη, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀλήθεια ὡς προϋποθέσεις ἀπαραίτητες γιὰ νὰ ἀποτολμηθεῖ ὁ ὁποιοσδήποτε ἔλεγχος.

Ἀδελφοί, ἡ ἱκανότητα ἀρθρώσεως ἐλεγκτικοῦ λόγου, προϋποθέτει μεγάλα πνευματικὰ μέτρα καὶ πολλὴ ἀρετή. Γι’ αὐτὸ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἔργο τοῦ ὁποιουδήποτε. Ἡ διάκριση πρέπει νὰ κυριαρχεῖ.

Πηγή: agiazoni.gr